Neljapäev, 8. oktoober 2020

P9_TA(2020)0260

Etioopia sisserändajate olukord Saudi Araabia kinnipidamiskeskustes

Euroopa Parlamendi 8. oktoobri 2020. aasta resolutsioon Etioopia sisserändajate olukorra kohta Saudi Araabia kinnipidamiskeskustes (2020/2815(RSP))

(2021/C 395/08)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Saudi Araabia kohta, eriti 11. märtsi 2014. aasta resolutsiooni Saudi Araabia ja selle suhete kohta ELiga ning rolli kohta Lähis-Idas ja Põhja-Aafrikas ([1]), 12. veebruari 2015. aasta resolutsiooni Raif Badawi juhtumi kohta Saudi Araabias ([2]), 8. oktoobri 2015. aasta resolutsiooni Ali Mohammed al-Nimri juhtumi kohta ([3]), 31. mai 2018. aasta resolutsiooni naiste õiguste kaitsjate olukorra kohta Saudi Araabias ([4]), 25. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni ajakirjaniku Jamal Khashoggi tapmise kohta Saudi Araabia konsulaadis Istanbulis ([5]) ning 25. veebruari 2016. aasta resolutsiooni humanitaarolukorra kohta Jeemenis ([6]) ja 30. novembri 2017. aasta ([7]) ja 4. oktoobri 2018. aasta ([8]) resolutsioone olukorra kohta Jeemenis,

— võttes arvesse oma 3. mai 2018. aasta resolutsiooni lapsrändajate kaitse kohta (2018/2666(RSP)) ([9]),

— võttes arvesse oma 5. aprilli 2017. aasta resolutsiooni pagulas- ja rändevoogude ohjamise ning ELi välistegevuse osa kohta selles (2015/2342(INI)) ([10]),

— võttes arvesse Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni (IOM) 15. septembri 2020. aasta avaldust pealkirjaga „Saudi Araabia Kuningriigi kinnipidamisekohtade tingimustega tegelemiseks on vaja kiireid meetmeid: IOMi peadirektor“,

— võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 19. detsembri 2018. aasta resolutsiooni ülemaailmse turvalise, korrakohase ja seadusliku rände kokkuleppe kohta,

— võttes arvesse ÜRO konventsiooni kõigi võõrtöötajate ja nende perekonnaliikmete õiguste kaitse kohta,

— võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,

A. arvestades, et Human Rights Watchi aruannete kohaselt peetakse Saudi Araabias alates 2020. aasta aprillist meelevaldselt kohutavates tingimustes kinni ligikaudu 30 000 Etioopia rändajat, sealhulgas rasedaid ja lapsi, kes olid saadetud al-Houthi ametivõimude poolt Põhja-Jeemenist sunniviisiliselt välja; arvestades, et paljud neist rändajatest ületasid piiri väidetavalt Saudi Araabia ja al-Houthi jõudude tulevahetuse all; arvestades, et teadete kohaselt on jäänud Jeemeni piirile äärmiselt halbades tingimustes, mida süvendab COVID-19 puhang, lõksu 2 000 rändajat, kellel ei ole mitte mingit võimalust rahuldada oma põhivajadusi;

B. arvestades, et Saudi Araabia väed pidasid võõrtöötajad kinni vägivaldselt ja hoidsid neid kinni Al-Dayeri kinnipidamiskeskuses, enne kui nad viidi üle kümnesse muusse kinnipidamiskeskusesse, eelkõige Shmeisi vanglasse Jeddahi ja Mecca linna vahel ning Jizani keskvanglasse, kus viibib väidetavalt tuhandeid Etioopia kinnipeetavaid; arvestades, et Etioopia konsulaarasutuste sõnul on kinnipeetavatel puudus piisavast toidust ja veest, piisavatest sanitaarvõimalustest ja tervishoiust ning nende kuulihaavu ei ole ravitud; arvestades, et teatatud on mitmest surmajuhtumist, sealhulgas laste hulgas, ning mitu kinnipeetavat on püüdnud teha enesetappu; arvestades, et Saudi Araabia julgeolekujõud on väidetavalt rängalt piinanud neid, kes on püüdnud valvuritele oma olukorra üle kaevata;

([1]) ELT C 378, 9.11.2017, lk 64.
([2]) ELT C 310, 25.8.2016, lk 29.
([3]) ELT C 349, 17.10.2017, lk 34.
([4]) ELT C 76, 9.3.2020, lk 142.
([5]) ELT C 345, 16.10.2020, lk 67.
([6]) ELT C 35, 31.1.2018, lk 142.
([7]) ELT C 356, 4.10.2018, lk 104.
([8]) ELT C 11, 13.1.2020, lk 44.
([9]) ELT C 41, 6.2.2020, lk 41.
([10]) ELT C 298, 23.8.2018, lk 39.

C. arvestades, et võõrtöötajad, sealhulgas Aafrika ja Aasia riikidest, moodustavad hinnanguliselt 20 % Saudi Araabia elanikkonnast ning neil on olnud oluline roll Saudi Araabia ja teiste piirkonna riikide majanduses, peamiselt madalapalgalistel ja sageli füüsiliselt rasketel töökohtadel; arvestades, et nende ärakasutamine ja kuritarvitamine madalapalgaliste töötajatena, kelle juurdepääs õigustele on väike või olematu, on ÜRO ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide arvukates aruannetes hästi dokumenteeritud;

D. arvestades, et Kafala süsteemi kohaselt, mis on kuritahtlik viisasponsorlus, millele inimõiguste organisatsioonid viitavad kui kaasaegsele orjusele, ei saa võõrtöötajad riiki siseneda või riigist lahkuda ega töökohta vahetada ilma sponsori nõusolekuta, neil puudub õiguskaitse ning nad on sageli tasustamata või alatasustatud; arvestades, et teadaolevalt kaalub Saudi Araabia Kafala süsteemi kaotamist;

E. arvestades, et jätkuva COVID-19 pandeemia tõttu on Saudi Araabias ja teistes selle piirkonna riikides suurenenud surve haavatavatele rühmadele, eelkõige võõrtöötajatele, mis on suurendanud diskrimineerimist ja vaenulikkust nende suhtes; arvestades, et rändajaid häbimärgistatakse sageli COVID-19 viiruse väidetava edasikandmise pärast, mille tagajärjel nad kaotavad sageli töö ja satuvad väga ohtlikesse olukordadesse ilma eluaseme või palgata, mistõttu on neil väga vähe võimalusi oma staatust seadustada või võimaliku kodumaale tagasipöördumise eest tasuda;

F. arvestades, et 2017. aasta novembris algatas Saudi Araabia kampaania rändajate vastu, süüdistades neid eluaseme-, piirijulgeoleku- ja tööõiguse normide rikkumises; arvestades, et 2019. aasta septembris teatasid ametivõimud, et kampaania käigus vahistati üle 3,8 miljoni inimese ja üle 962 000 inimese määrati väljasaatmisele; arvestades, et IOMi andmetel saadeti 2017. aasta maist kuni 2020. aasta aprillini Saudi Araabiast Etioopiasse välja ligikaudu 380 000 etiooplast;

G. arvestades, et Etioopia valitsus on teadlik kohutavatest tingimustest, milles nende kodanikke Saudi Araabias kinni hoitakse; arvestades, et välismaal asuvate etiooplaste rahaülekanded moodustavad Etioopia majanduse olulise osa ja on paljude perekondade jaoks väga vajalikud;

H. arvestades, et Saudi Araabia ametivõimud ei ole viinud läbi tulemuslikku uurimist, kuigi väitsid, et uurivad seda küsimust 2020. aasta septembri alguses; arvestades, et kinnipidamistingimused on halvenenud, sest kinnipeetuid on nüüd pekstud ja nende mobiiltelefonid on ära võetud;

I. arvestades, et rändajate väärkohtlemine paigutub Saudi Araabias inimõiguste laialt levinud rikkumise laiemasse mustrisse; arvestades, et Saudi Araabia ametivõimud on kasutanud COVID-19 vastase võitluse tõttu kehtestatud piiranguid ettekäändena poliitvangide, näiteks naiste õiguste kaitsja Loujain al-Hathlouli ja valitseva perekonna teisitimõtlejate, nagu printsess Basmah bimt Saudi ja prints Salman bin Abdulaziz bin Salmani inimõiguste edasiseks rikkumiseks, hoides neid meelevaldselt ja isolatsioonis kinni; arvestades, et nende ja teiste poliitiliste aktivistide vahistamine on osa Saudi Araabia ametivõimude poolsest teisitimõtlemise karmist mahasurumisest, mille hulka kuulub ajakirjanik Jamal Khashoggi mõrv Saudi Araabia konsulaadis Istanbulis 2018. aastal ja mille eest ei ole ikka veel nõuetekohast vastutust võetud;

J. arvestades, et kohtuväliste ja omavoliliste hukkamiste ÜRO eriraportööri sõnul panevad Saudi Araabia ametivõimud toime kuritarvitusi, kasutades elektroonilist jälgimistehnoloogiat; arvestades, et Saudi Araabia on endiselt üks viiest peamisest hukkamisi täidesaatvast riigist maailmas;

K. arvestades, et Saudi Araabia Kuningriik on üks neist riikidest, mis on peamisi rahvusvahelisi inimõigustealaseid lepinguid ratifitseerinud kõige vähem, ega ole ratifitseerinud peamisi dokumente, mis käsitlevad kaitset omavolilise kinnipidamise ja sisserändega seotud kinnipidamise eest, sealhulgas kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, piinamisvastase konventsiooni fakultatiivprotokolli (milles nähakse ette riiklikud ennetusmehhanismid ja kinnipidamiskohtade kontrollkülastused), võõrtöötajate konventsiooni, pagulasseisundi konventsiooni ja kodakondsusetuse vähendamise konventsiooni;

L. arvestades, et kõrge esindaja Josep Borrell kordas 29. septembril 2020 Brüsselis toimunud kohtumisel Saudi Araabia välisministri Faisal Bin Farhan Al Saudiga, et ELi kavatseb inimõigustealast dialoogi intensiivistada;

Neljapäev, 8. oktoober 2020

1. mõistab teravalt hukka Etioopia rändajate väärkohtlemise ja nende inimõiguste rikkumise, eelkõige Saudi Araabia kinnipidamiskeskustes; kutsub Saudi Araabia ametivõime üles vabastama viivitamata kõik kinnipeetavad, seades esikohale kõige haavatavamas olukorras olevad isikud, sealhulgas naised ja lapsed;

2. kutsub Saudi Araabia ametivõime üles tagama, et kõigil Jeemenist Saudi Araabiasse sisenevatel isikutel lubataks seda teha ohutult ja et nad viidaks üle sobivasse vastuvõtukeskusse, mis vastab toidu, meditsiini- ja tervishoiuteenuste, sanitaarvõimaluste, isikliku hügieeni, akende ja valguse, riiete, põrandapinna, temperatuuri, ventilatsiooni ja vabas õhus liikumise võimaluse poolest rahvusvahelistele standarditele ning kus on võetud kõik vajalikud ettevaatusabinõud COVID-19, tuberkuloosi ja muude haiguste leviku piiramiseks; nõuab, et rändajate ja pagulaste kinnipidamisele püütaks leida vabadusekaotuseta alternatiive, ning on sellega seoses vastu rändajate ebainimlikule või alandavale kohtlemisele;

3. nõuab tungivalt, et Saudi Araabia lõpetaks viivitamata piinamise ja muu väärkohtlemise kinnipidamisel ning osutaks asjakohast vaimset ja füüsilist abi kõigile, pöörates erilist tähelepanu vägistamise ohvritele; tuletab meelde, et ÜRO lapse õiguste komitee on arvamusel, et lapsi ei tohiks kunagi sisserändega seotud eesmärgil kinni pidada ning kinnipidamist ei tohi kunagi põhjendada lapse parimate huvidega; palub Saudi Araabia ametivõimudel vabastada kiiresti lapsed koos nende pereliikmetega ning näha kinnipidamisele ette ohutud vabadusekaotuseta alternatiivid, millele humanitaarabiasutustel on korrapärane juurdepääs;

4. nõuab tungivalt, et Saudi Araabia ametivõimud uuriksid sõltumatult ja erapooletult kõiki väidetavaid inimõiguste rikkumisi, sealhulgas rändajate tulistamist piiril ning ebaseaduslikke tapmisi, piinamist ja muud väärkohtlemist kinnipidamise ajal, võtaksid kõik süüdlased vastutusele rahvusvahelistele standarditele vastavatel õiglastel kohtuprotsessidel ilma surmanuhtluse või kehalise karistamiseta, ning osutaksid asjakohast vaimset ja füüsilist abi neile, kes on kohutavates tingimustes kannatanud;

5. nõuab tungivalt, et Saudi Araabia ametivõimud lubaksid viivitamata sõltumatutel rahvusvahelistel vaatlejatel, sealhulgas ELi inimõiguste eriesindajal riiki siseneda, korrapäraselt jälgida vanglaid ja kinnipidamisasutusi, viia läbi väidetava piinamise ja kahtlaste surmajuhtumite erapooletuid uurimisi ning kinnipeetavaid eraviisiliselt ja korrapäraselt külastada;

6. kordab ÜRO inimõiguste ülemvoliniku üleskutset vabastada kõik isikud, keda peetakse kinni ilma piisava õigusliku aluseta, tagada samal ajal piisav juurdepääs tervishoiule ja luua tingimused selleks, et rakendada nõuetekohaselt pandeemia leevendamise meetmeid, sealhulgas sotsiaalset distantseerumist;

7. tuletab Saudi Araabia ametivõimudele järjekordselt meelde rahvusvahelisi kohustusi, mis neil on inimõiguste ülddeklaratsiooni, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti ning piinamise ja muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase ÜRO konventsiooni kohaselt;

8. tunnistab, et Saudi Araabia majandus võlgneb osa oma jõukusest riigis viibivale ligikaudu 13 miljonile võõrtöötajale ja migrandile, ning märgib seetõttu, et käimasolev riigisisene moderniseerimisprotsess peab hõlmama töö- ja sisserändepoliitika reformi, et tagada võõrtöötajatele normaalsed töötingimused ning vältida nende häbimärgistamist ja ekspluateerimist;

9. kutsub Saudi Araabia valitsust üles tegema Rahvusvahelise Tööorganisatsiooniga koostööd Kafala süsteemi täielikuks kaotamiseks ja pakkuma piisavaid õiguslikke tagatisi kõigile riigi võõrtöötajatele, sealhulgas nende töötingimuste struktuursete kontrollide kaudu; on mures eriti negatiivse mõju pärast, mida avaldab sisserännanud naiste süsteemne diskrimineerimine, eelkõige sisserännanud koduabiliste puhul, kes on füüsilise väärkohtlemise, äärmiselt pika tööaja ja liikumisvabaduse puudumise suhtes haavatavamad ning kannatavad sageli seetõttu, et nende tööandjatel on kontroll selle üle, kas nad saavad töökohta vahetada või riigist lahkuda; kutsub Saudi Araabia valitsust üles ratifitseerima peamised ILO konventsioonid ühinemisvabaduse ja organiseerumisõiguse kaitse kohta (nr 87) ning organiseerumisõiguse ja kollektiivläbirääkimiste õiguse kohta (nr 98);

10. nõuab tagatisi selle kohta, et ei toimu massilist tagasisaatmist ja et varjupaigataotlused vaadatakse läbi iga juhtumi puhul eraldi;

11. kutsub Etioopia valitsust üles hõlbustama kõigi Etioopia rändajate vabatahtlikku, turvalist ja väärikat repatrieerimist nii kiiresti kui võimalik, sealhulgas tehes koostööd Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga, ning seades esikohale naised, lapsed ja haavatavad isikud; nõuab, et kõigile Saudi Araabias kinnipeetavatele kodanikele tehtaks kättesaadavaks konsulaarabi ja külastused, ning ergutab Etioopia valitsust vastama toetustaotlustele õigeaegselt ja tulemuslikult;

12. kinnitab veel kord oma toetust ÜRO ülemaailmsele turvalise, korrakohase ja seadusliku rände kokkuleppele, kuna see edendab standardeid, mis võimaldavad vastuvõtvatel riikidel paremini kaitsta haavatavate rühmade, näiteks Saudi Araabiasse ja Jeemenisse lõksu jäänud Etioopia majandusmigrantide põhilisi inimõigusi;

13. tunnistab, et nii Saudi Araabial kui ka Etioopial on vastastikune huvi luua liikuvusalase koostöö mehhanism, mille eesmärk on hõlbustada nende tööturgude vastastikust täiendavust, ning tuletab meelde, et ÜRO ülemaailmne turvalise, korrakohase ja seadusliku rände kokkulepe annab nõu ja suurendab suutlikkust selles valdkonnas

14. väljendab muret inimõiguste kaitsjate üha sageneva mahasurumise pärast Saudi Araabias ning rändajate ja riigi šiiidi vähemuse liikmete äärmiselt ebaõiglaste kohtuprotsesside pärast; võtab teadmiseks hiljutise teate, et enamikul juhtudel asendatakse piitsutamine kui karistusvorm vangistusega; nõuab tungivalt, et Saudi Araabia valitsus kehtestaks viivitamata moratooriumi surmanuhtlusele ja igasugusele kehalisele karistamisele, sealhulgas amputeerimisele ja piitsutamisele, et need täielikult kaotada;

15. kutsub Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles nõudma, et Saudi Araabia vabastaks viivitamata kõik ebaseaduslikult oma põhiõiguste kasutamise eest kinni peetud isikud, sealhulgas naiste õiguste kaitsjad, poliitilised aktivistid ja teised; väljendab muret ebaseaduslikult kinni peetud 2015. aasta Sahharovi auhinna laureaadi Raif Badawi olukorra pärast, keda väidetavalt püüti vanglas mõrvata, ning nõuab tema viivitamatut ja tingimusteta vabastamist;

16. kutsub Saudi Araabia Kuningriiki üles hoiduma naiste, rändajate, sealhulgas sisserännanud naiste ja vähemuste, sealhulgas usuvähemuste igasugusest süsteemsest diskrimineerimisest; taunib asjaolu, et vaatamata alates 2019. aastast tehtud reformidele, mis on väga teretulnud, on endiselt jõus naiste suhtes diskrimineerivad seadused, sealhulgas naiste isikliku seisundi kohta, ning meeste eestkoste süsteem ei ole veel täielikult kaotatud;

17. kutsub Saudi Araabia ametivõime üles tingimusteta vabastama kõik naiste õiguste kaitsjad, eelkõige naiste liikumise aktivistid Loujain al-Hathloul ja Fahad Albutairi, Samar Badawi, Nassima al-Sada, Nouf Abdulazizi ja Maya'a al-Zahrani, ning loobuma kõikidest süüdistustest nende ja Iman al-Nafjani, Aziza al-Yousefi, Amal al-Harbi, Ruqayyah al-Mharibi, Shadan al-Anezi, Abir Namankni ja Hatoon al-Fassi vastu; mõistab teravalt hukka igasuguse piinamise, seksuaalse kuritarvitamise ja muud neile osaks saanud väärkohtlemise vormid; nõuab nende inimõiguste rikkumise erapooletut uurimist ja nõuab, et kõik toimepanijad toodaks kohtu ette;

18. kutsub Saudi Araabia valitsust üles muutma 1992. aasta põhiseaduse artiklit 39 ja küberkuritegevuse vastast seadust, et tagada ajakirjandus- ja sõnavabadus nii internetis kui ka väljaspool seda; kutsub Saudi Araabia valitsust üles muutma oma ühinguid käsitlevat seadust kooskõlas rahvusvahelise õigusega, et võimaldada sõltumatute inimõiguste organisatsioonide loomist ja toimimist;

19. nõuab tungivalt, et Saudi Araabia ametivõimud lubaksid ÜRO rändajate inimõigustega tegeleval eriraportööril ja ÜRO inimõiguste kaitsjate eriraportööril vastavalt nende volitustele piiranguteta riiki siseneda;

20. palub, et ELi delegatsioon ja ELi liikmesriikide diplomaatilised esindused Saudi Araabias taotleksid kiiresti luba rändajate kinnipidamiskeskuste külastamiseks; rõhutab, et inimõiguste edendamine peab olema ELi välispoliitika keskmes;

21. nõuab tungivalt, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, Euroopa välisteenistus ja liikmesriigid hakkaksid koos ELi inimõiguste eriesindajaga töötama välja ühist lähenemisviisi inimõiguste kaitsjaid käsitlevate ELi suuniste tulemuslikuks rakendamiseks Saudi Araabias; kutsub sellega seoses komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles määrama enne Saudi Araabiaga inimõigustealase dialoogi alustamist kindlaks konkreetsed võrdlusalused ja praktilised eesmärgid;

22. kutsub Saudi Araabia ametivõime üles ratifitseerima kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, tühistama naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni suhtes tehtud reservatsioonid, ratifitseerima naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni fakultatiivprotokolli ning ratifitseerima ÜRO konventsiooni kõigi võõrtöötajate ja nende pereliikmete kaitse kohta, piinamisvastase konventsiooni fakultatiivprotokolli, 1951. aasta Genfi konventsiooni ja kodakondsusetuse vähendamise konventsiooni; nõuab tungivalt, et Saudi ametivõimud pikendaksid kõigi ÜRO Inimõiguste Nõukogu erimenetluste esindajate alalist kutset riigi külastamiseks; nõuab, et seataks ametisse Saudi Araabia küsimustega tegelev ÜRO eriraportöör, kooskõlas muude Inimõiguste Nõukogu erimenetlustega, mis on loodud kõige tõsisemate inimõigustega seotud olukordade lahendamiseks kogu maailmas;

23. kordab üleskutset lõpetada jälgimistehnoloogia ja muu siserepressioonidele kaasa aitava varustuse eksport Saudi Araabiasse;

24. nõuab veel kord tungivalt, et nõukogu võtaks vastu ELi inimõiguste sanktsioonide mehhanismi otsusena, mis on seotud ELi lepingu artikli 22 lõike 1 kohaste liidu strateegiliste huvide ja eesmärkidega, ning tagaks, et pärast selle vastuvõtmist kohaldatakse ajakirjaniku Jamal Khashoggi mõrva eest vastutavate isikute suhtes kogu ELi hõlmavaid sihipäraseid sanktsioone;

25. nõuab tungivalt, et Euroopa Liidu Nõukogu eesistuja ja Euroopa Komisjoni president ning liikmesriigid vähendaksid eelseisval G20 juhtide tippkohtumisel ELi institutsioonilise ja diplomaatilise esindatuse taset, et mitte seadustada Saudi Araabias karistamatust inimõiguste rikkumiste ning jätkuvate ebaseaduslike ja meelevaldsete kinnipidamiste eest;

26. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Euroopa välisteenistusele, ÜRO peasekretärile, ÜRO inimõiguste ülemvolinikule, Etioopia valitsusele, Tema Majesteet kuningas Salman bin Abdulaziz Al Saudile ja kroonprints Mohammad Bin Salman Al Saudile, Saudi Araabia Kuningriigi valitsusele ning Saudi Araabia Kuningriigi Üleriigilise Dialoogi Keskuse peasekretärile; nõuab, et käesolev resolutsioon tõlgitaks araabia keelde.